

TAXOMPÍTE NORBERTO MORALES POBLETE, ARAKATE K'A NU SEKRETARIA NU B'EPJI A TS'IB'ONDO A B'ONDO, NZA KJA MAMÍ NU JÑA'A 78 NU TAXISKUAMA A B'ONDO; K'O MAMA KJA JÑA'A 32 Y 33 NU TS'IJÑATJO I, XVI, XVII Y XIX NU TJURÍ JMU JANGO GA KJA YO NTE'E KJA TS'IB'ONRO; 3 JÑA'A NU JÑA'A XI, 5, 6, 10, 11, 12 NU JÑA'A III ÑEJE 17 TS'IJÑATJO IV ÑE TJURÍ JMU JANGO GA KJA YO NTE'E KJA TS'IB'ONRO; 6 TS'IJÑATJO XI, 8 TS'IJÑATJO III, 9 TS'IJÑATJO II, 18, 19, 20, ÑE 26 MAMA TJURÍ JMU'U JANGO GA KJA YO NTE'E A TS'IB'ONRO; ÑEJE 1, 2, 4, 5, 6 ÑEJE 7 NU TS'JÑA I, X, ÑEJE XXVI NU JÑA'A KA NGUMPJOXTE PEPJI A TS'IB'ONRO, ÑE

K'O MAMA

Nu ko b'epji ko chjuu nu ko o pjongí nu Tajmurb'epji a Xoñijomí (ONU), o kjaji nu kje'e 2015 na jeb'i 2030 Ra nokí Sostenible nu ko o tsjaji nu b'épji nu Taxoñijomí.

Nu ko b'epji a xoñijomí pezhe 17 ko chjuu Ra nokí Sostenible (ODS) nu b'epji 169 nu ko o tsjaji nu b'epji nu Taxoñijomí, nuko janda kokjaji nu ko tonjo, nu tee xo nu xoñijomí.

Nu Taxiskuama a B'ondo yo tee ko mebondo, nu ka jñaá ñanto, nu B'épji nu ko Pjoxte tee, nu ts'ijña 123, mamí ke texe yo tee sóo ra pépjiji na joo xo nza kja mamí ra kjaji textjojme.

Nu Taxiskuama a B'ondo yo tee ko soo ra mimiji na joo a mebondo, nu ka jñaá ñanto, nu B'épji nu ko Pjoxte tee, nu ts'ijña 18, mamí ke texe yo tee sóo ra pépjiji na joo xo nza kja mamí ra kjaji textjojme, xo nu arkate ra kjaji ra nuu ra teji na joo k otee a d'año jñiñi xo nza kja mamí nu ngeje nu Tajñiñi a Ts'ib'ondo a b'ondo ñeje, ma ra kjaji na joo ko tee ra teji ra kajji nu politika a Ts'ib'ondo ga kjanu nu b'épji d'año jñiñi, mbarí uniji na joo nuko chopjí ko tee.

Nu tjurí a B'ondo nu B'épji, nu kja jñaá 3, mamí nu ke b'epji ngeje na ñaa ñeje nuko ra kjaji najoo nu tee a jñiñi; ngeje ga kjanu nu ko jñiñi ñeje nuko merio ra uniji nu kojñiñi mbar a mimiji na joo ko tee ko b'edyi.

Nu ko b'epji ra nokī a Ts'ib'ondo a B'ondo 2019–2024 nza kja mama nu Jñaa II nzakja ra kjakia nza kja mama un dadyo arkate a B'ondodya nu b'epji 2024 ñe ko chjuu ra nokī, ngeje nu b'epji ot'i nuko ngeje ko ra janda pje ma tsjaji mba ra kjaa jñonī. A kjanu nza kja mamajidya, ot'i ko dya dyenje chopji ñeje ko nestaji texto tee a Ts'ib'ondo a B'ondo

Nza kja mama nuko kjaji a B'ondo un taarkate, nu arkate jmuu Andres Manuel Lopez Obrador, ngeje ko nestaji ra kjaji ko b'edyi na Zézhi b'epjiji ko arkate a jñiñi, ñeje yo tee yo jñiñi, jango ra tsjaji, ra pepjiji ngek'ua ra mamaji ke na jotjo.

Nukī nza kja mamī nu Bépji a B'ondo (OIT) a B'ondo, nza kja manji nu Tab'epji ngeje ko o pjongī nu Tab'epji ñeje texeyo soo ra kjaji ko b'epji ñe ko jñaa nuko b'epji pjoxte ra Pépji, texe sóo ra tonji nzi ne sóo ra maa a dyët'ë. Xo nza kja o mamī ra soo ra dyët'ë mo ra siri nu ndorkejme , xo mo dya ra dyenje pépji.

Nu paa dyech'a ñanto 16 un zana nzinchjo nu kjéé dyote jñii 2023 B'epji Nu Pjoxte ko chjuu nu ko ra nuji rak ja in b'epji nza kja mamiji ñanto pojti 2023–2029 yo arkate a B'ondo, b'epji na joo ñe ra dyenje merio ñeje dyanda ra d'añoji ko tee, a kjanu ra kjaji ra nuji ko tee ko dya dyenje, xo ra nuji ra pépji na joo, ga kjanu ra mimiji na joo, ngeje in kjuarmaji texeji.

Nu b'epji nu ko pjoxte un arkate b'ejña Taxompíte Delfina Gómez Álvarez, Tarkate a Ts'ib'ondo xo b'ezo, nza kja mamiji ra kjaji textjo ko tajñiñi ra kjaji na joo textjoji ko tee bejña xo b'ezo, ngeje nu b'epjijnu kī ot'i ra tsjaji koarakate, ngeje nu b'epji ke ra nuji ra kjaji ko jñaa.

Nukī arkate ko pjoxteji tee ngeje nuko kjaa nudya a Ts'ib'ondo a B'pndo, un dadyo arkate ra kjaji na joo in jñiñi. A kjanu textjoji ko tee soo ra dyenje textjo ko nestaji mbara mimiji na joo, xo ko dyapje pjaji b'epji in jñiñigozjme a Ts'ib'ondo a B'ondo.

Nukī B'epji Nu Pjoxte ko chjuu Apoyo al Desempleo nu ko ra nuji rak ja in b'epji nza kja mamiji yo d'añi jñaa ko mama a kjaba ODS: naja 1. Teze nu dya ji'i pje ra si'i, nziyo 5. Na ma kjatjobi ko tee, 8. B'epji na joo ñe ra dyenje merio ñeje 10. Dyanda ra d'añoji ko tee; a kjanu ra kjaji 1.1, 1.2, 1.4, 5.1, 8.3, 8.5, 10.1 y 10.2 nu Tab'epji 2030.

Nza kja mama nu b'epji ngejeyo ko nestaji ra kjaji textjo ko ngumpjoxte ko kjaan za kja mama nu Instituto Nacional de Estadística Y Geografía INEGI a Ts'ib'ondo, ko ngumpjoxte tee a B'ondo un zana dyech'a naja un kjée 2023 kja tee ko dya pépji a B'ondo 2023 xo mi ngeje 1.6 tamundo k otee ñeje ko dya dyenje b'epji nujyo ngeje 2.7% nu Tee ko sóo ra Pépjidya (PEA).

Nuko nu ko Pezhe ko dya jii pje ra siji ñeje ko dya dyenje B'epji nu chjuu (ENOE) nu kjée 2023 jñii zana, xo nu tee ko jyod'i b'epji mbe dya dyenje, o tsjaji na jñaan un zanajnu, o ñaji ko arkate nu 4% nu ko chjuu PAE.

Nza kja mamii nu ko Pezhe 335,874 a Tab'ondo ngejeyo 18.8% ko pes'i ko pés'i 45 ñeje 64 ngeko merio ko kichi xo ko pes'i 25 ñeje 44 kjée ngeje ko 46%.

Nza kja mamii ko jeb'i nu jéb'i o pjongiji nu Konsebo nu ko mama janzi kjaji nu tee ko chjuu (CONEVAL), mamaji ke nzi na zanaji un kj'e'e 2023 kja ne Ts'ib'ondo a b'ondo dyaxinda kja kjo dya dyenje merio 37.8% ñeje 37.3% a Ts'ib'ondo. Xo a kjanu un tee ko dya jii pje ra siji a Ts'ib'ondo a B'ondo ngejzome nu pezhe dyech'a ts'icha nuko tee ko dya dyenje b'epji ñeje pje ra tonjo nza kja ko nestagojme ra ñoniji.

Nza kja mamii nu ko dyenje merio, ka Ts'ib'ondo a B'ondo kja ñeje nu Tangumii Pjoxte ke chjuu H.LXI nu ko kjaji tjuri nu kjée 2024, mamii janzi merio rachuniji ko b'epjijnu nu ka mamii nu jéb'iyo ngeje ra pjons'i kodya jii merio, ga kjanu ko b'epjiyo kjo kjaji ko arkate ra pjons'i textjo ko dya joo ko ro manji nu xiskuamaba kja ne Ts'ib'ondo.

Nu mbos'i kja jñiñi jango ga kja nu jebi na ixki ra pepji na joo ne'e ra pjons'i na jo'o yo b'ejña k'i dya jy'i merio yo b'ejña ko dyenje dyech'a jñinchjo kje'e "ko b'ib'i kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, ra uniji yo chopji yo te'e ko ra pjons'iji nza kja mama yo jñajnu, xo ko dya ji'i merio xo ko dyenje ch'i'i ko na ts'ike, ra uniji merio xo ra jizhiji mbara nokii na joo ko tee, ko dáño b'epji...".

Nza mamaji nu kjée 2024, o pjongiji nu jéb'ijnu kja ra yepe ra kjaj na joo mbara kjaji nza kja mama nu B'epjijnu ko tee ko pés'i 18 kjée nu B'epji, ra potiji nu ko jeb'iyo, nza kja mamii mo ya o kjuariji nu ko pjenda kjaji nu te'e mbar a nokiji. A kjanu o pjongiji nuko xiskuamjnu nza kja mamii nu jñaan 20 nu tjuri ko b'epji xo ra b'epjitse ko b'epji a Ts'ib'ondo a B'ondo.

Nza kja mama nu ts'ijña 22900012000000L/RO-007/2024, da nu pa'a 30 nu zana naja ñe kje'e 2024, ñe nu Diresio ka Kjaji Pjoxteji nu B'edyi, ko yo mama ka nu tjurí 23 nu jña'a ko mama ra Karaji na Joo nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi, o pjongíji ko soo ra kjaji.

Nza kja mamí nu b'epjijnu nu paa 31 nu zana naja nu kjee 2024, nu Komisio a Ts'ib'ondo , nza kja mamí nu jña'a ko mama ra Karaji na Joo nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi, o pjongíji ko soo ra kjaji.

Nza kja mamí a xoñi, ro pjongí nu jeb'iba:

NZA KJA O MAMÍ NU TAJMU NU B'EPJI NU KO B'EPJI A NGEK'UA RA PJONGÍJI YE TJURÍ MA RA PÉPJI NU B'OS'Í JANGO GA KJA RA DYENJE B'ÉPJI NU B'EPJI KO TEE A TS'IB'ONDO MBARA MIMIJI NA JOO, O NGJEME A KJABA:

YO JÑA'A JANGO GA PÉPJI NU B'OS'Í JANGO RA PJONS'Í KO DYA DYENJE B'ÉPJI NA JOO

1. Jango ga kja'a

1.1 Pje ngeje nu b'ejji

Nu mbos'í kja jñiñi jango ga kja nu jebi na ixki ra pepji na joo ne'e ra pjons'í na jo'o yo b'ejña k'í dya jy'i'í merio yo b'ejña ko dyenje dyech'a jñinchjo kje'e 18 ko b'ib'í kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo, xo ko o b'ézhi o b'épji nu 18 zana ra uníji yo chopjí yo te'e ko ra pjons'íji nza kja mama yo jñajnu, xo ko dya jí'í merio xo ko dyenje ch'i'í ko na ts'ike, ra uníji merio xo ra jizhiji mbara nokí na joo ko tee, ko dáño b'epji.

2. Nuk'í ra dyët'ë yo te'e

K'í B'épji uní jñoni ñe dya ra sad'í.

3. Ye jña'a yo mama jeko ne ra mama nziga

Mbara ra dyërëji na jo'o ye jña'a, ra tendiboji ga kjabá:

Yo b'épji ko ra pjons'iji in jñiñi: ngeje nu b'épji ko mimiji a yo jñiñi ko mama ra pjons'iji nu B'epji yo te'e ko ra pepji na jo'o, xo a kjanu ra mimi na joo, a kjanu ra kjaa te'e ko kara na joo o jñiñi.

Ja ba ra chuniji: Nu jéb'i ke ra uniji mbara paraji na joo ke ra chuniji, ngeje nu tee ra pjons'iji.

Nu chopji ra uniji: Nu chopji ra uniji k ora pjons'iji, ngeje nu chopji ko ra uniji yo tee ko nesta, ngeje na jeb'i ko nesta mba ra pjongí yo chopji ko rachuniji.

Ko ra chuniji: nu tee "ko ra uniji nza kja mama nu Pjoxte nu tee ko dyenje B'edyi ra mimiji na joo i jeb'i na ixki ko b'épji", neje nu "Ja ba mimi n atee ko dyapje kjaa nudya nu o jñiñi", ngeje ra mimiji na joo mo b'ib'i o jñiñi ko nu b'edyjnu.

CIEPS: ne konsejabo mbara ra pépji ñe nu'u na jo'o k'a in jñab'epji kja jñiñi.

Jmuri arkate: nu jmuri arkate k'i dyaki sjétsi ñe k'i tépi nu b'os'i jango rga Pepji yo B'edyi ko dya pes'i b'épji mbar a mimiji na joo, xo ra mamaji ja ba ra tsjaji nza kja mama nu xiskuamajnu.

Jango rga jñunsiji in chju'u: nu jango ra mama k'a b'os'i ne mbara ra sējē k'o ne'e nu k'a b'os'i jango rga ngara ko ra ngichi yo te'e ko dya dyenje b'éppjida.

Xiskuama nu kis'i in chju'u: K'o ra uniji d'a pjons'i yo te'e ngeje n jéb'i ka mamam kjongetske.

Te'e k'i dya dyenje b'epji: nrexe ye nte'e k'i o opjiji kja jmuri, ke tsja'a dya pépji k'i ne'e ye jña'a mbara b'épji nu b'os'i jango yo B'edyi k otee a Ts'ib'ondo a B'ondo.

Xiskuama Ka dyis'i kjo ngeje ra uniji: nu teeko ra uniji nza kja mama nu Pjoxte nu tee ko jeb'i ka mama kjo ngeje, ja mimi, kjo mimi na joo maxi iyo, kjo o chjuu, ko o yaxi, ñeje texe ko nesta ra paraji.

Nu ngumi kja Pjons'i te'e: nu ngumpjoxte a B'ondo ka nuu ko B'épji ñeje ko na joo kjaji ko B'epji kja ne Ts'ib'ondo a B'ondo.

Jango rga jñunsiji in chju'u: nu jango ra mama k'a b'os'i ne mbara ra sējē k'o ne'e nu k'a b'os'i jango rga ngara ko ra ngichi yo tee dya dyenje b'epjidya ko xo mamaji k ora uniji pjons'iji nza kja mama yo tjuri.

Ja ra uniji: ngeje nu chopji ko ra uniji yo b'ejña ko nesta, ngeje na jeb'i ko nesta mba ra pjongī yo chopji ko rachuniji.

Jango rga jñunsiji in chju'u: nu jango ra mama k'a b'os'i ne mbara ra sējē k'o ne'e nu k'a b'os'i jango rga ngara ko ra ngichi yo tee ko dya dyenje b'epjidya ga kjanu ra mimiji na joo.

Te'e k'i teb'e ko ya dyis'i chjuu: nrexe ye nte'e k'i o opjiji kja jmuri, ke tsja'a yo pépji k'i ne'e ye jña'a mbara b'epji nu b'os'i jango yo tee ko dya dyenje b'epjidya.

Nu tee uniji: nu tee ko ra uniji nza kja mama nu Pjoxte nu tee ko dya dyenje b'epji xo ya mama nu Pjoxte ra pjons'iji.

K'i ori: k'a nte'e k'a jus'i in chju'u ma ra mbezhe ra tr'unī k'o unī k'a b'os'i xo ko ya maa chunī ko jéb'i.

Mbos'i: nu mbos'i jango rga pjons'i yo tee ko dya dyenje b'epji ga kjanu ra mimiji na joo.

Nu ngumī kja Pjons'i te'e: nu komite ko mama kjo ngeje ra ngichi ñe ra pjori ra pepji na jo'o nu b'epjijnu yo yo tee ko dya dyenje b'epjidya ga kjanu ra mimiji na joo xo ra uniji ko nestaji, ngeje ko mamī nu tjuriba ko mama ja ba ra kjaji.

Yo tjuri: nu tjuri jango ga kja'a yo te'e a Ts'ib'ondo a B'ondo mba ra mimiji na joo.

Ja ra uniji: ngeje nu chopji ko ra uniji yo b'ejña ko nesta, ngeje na jeb'i ko nesta mba ra pjongī yo chopji ko rachuniji.

4. K'o ne'e ra tsja'a

4.1 Ko ra tsjaa na joo

Ra pjons'i ra chetoji ra dyenje texe ko nesta ko pesi 18kjee kja in nzunji mba ra mimiji na jo'o ñe o b'ezhi o b'epji nu zana ko 18 zana o kjobi, ra uniji merio xo ra jizhiji ja ba ra tsjaji xo ko tee, ra uniji merio ñeje ra jizhiji ra mimiji na joo ñeje ra kjaji b'epji kja o jñiñitse xo mbara kjaji nuko ra kjaji o b'epjitse d'año pjenda kjaji.

5. Ngejya

5.1 Nrexe yo te'e

Ra ĩnuji nu b'ejña ko dyenje 18 kjee, k'o b'ib'iji kja ne Ts'ib'ondo a b'ondo.

5.2 K'o te'e k'o ra t'unĩ

Yo teek'o pes'i dyech'a jñinchjo 18 kjee ñe texe ko in zakĩ kja ne Ts'ib'ondo a b'ondo xo ko jb'ezhi o b'epji.

5.3 Yo tee k'o ra t'unĩ

Yo B'ejña k'o pes'i dyech'a jñinchjo tsje'e 18 kje'e k'o kara a Ts'ib'ondo a B'ondo ñe ko dya pes'i pje ra ñoniji ñe pje ra unĩ in b'edyi ra si'i xo ko b'ezhi o b'epji yo 18 zana o kjobi.

6. K'o ra t'unĩ

K'a mbos'ĩ ra unĩ nrexe yo dyete dyote ts'ich'a (125) jñiñi a Ts'ib'ondo, ra pjons'i yo te'e ko ra nestaji nza kja mama yo tjurijnu ko ts'ijña 6 ñeje nu jña ko mama ra pjons'ĩ tee a in jñiñi.

7. Pjoxte

7.1 K'e ra pjons'ĩ

7.1.1 Ko ra uniji merio

Ra mandaji merio nzi na naja ñe ñanto, xo jentjo naja mo dyenje texe nu merio, nzi na texe yo te'e mo kja'a merio maxi iyo.

7.1.2 Ko ra uniji

Ra xoriji mba ra dyenje o b'epjitse nza kja ko jmur b'epji ñe chopji, ngeje ko b'epji ko kjaa.

7.2 Janzi k'a ra ch'unijji

Ra chunĩ yo chopji \$2,000.00 xo ra so'o ra unĩ naja nu textjo nu merioyo, ra unĩ merio nzi na naja ñe ñanto, xo jentjo naja mo dyenje texe nu merio, nzi na texe yo te'e mo kja'a merio maxi iyo.

Ko ra uniji dya ra kobraji, ñe yo Arkate a Ts'ib'ondo Ngeje ko ra unĩ nu meriojnu, ngeje nu Pjons'ĩ k otee ra tot'i o b'epjiji ko ra pepji ñe dya ra kobraji, xo mo ko tee

ko pepji ka kjaa chopji nee ra kobraji, a kjanu ri pjons'iji ko b'ejña ra nguariji ko dyapje ji'i pje ra ñoniji.

7.3 Janzi ra uniji ñeje Ja ba dyenje k'o chuniji

Dyenje nu chopjijnu texe nu ko uní ko arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo. Nuko ra chuniji ra nuji ko na joo chuniji mbara jyezi ra usaji ko merio chuniji, nu merioko dyenje na joo xo, ko d'año pjenda uniji ko b'ejña nestaji, xo ko pjenda usaji mbara kjaji na joo nu b'éppijnu, nza kja nestaji nu b'éppijnu, xo a kjanu ra nestaji ra choti nguenda nu Sekretaria ko Chopji ñeje ko ya mamí ra mandaji ko tee nestaji na joo.

8. Jango rga tsjaji

8.1 K'o nte'e k'o ra t'uní

8.1.1 K'o oriji ñe jango rga juajniji yo nte'e

8.1.1.1 Pje nestaji

- a) O tee a B'ondo kja d'año tajñiñi;
- b) Nge na tee ko dyenje dyech'a jñinchjo tsjé'é 18 xo a xoñi;
- c) Ri menzumí a Ts'ib'ondo a B'ondo.
- d) Ra kjaji na jeb'i mo nee dya pje b'epjitseji; neje
- e) Ñe texe ko ra mama nu ngumí kja pjons'i te'e.

8.1.2 K'o ne jyod'i ra tsjaji

Ra uniji nu mbos'i yo Oriji ya juns'i ñe uniji k'o ne'e ñe mama ngeje teeko oriji:

- a) Mo dya mimi na jo'o, ñeje nza kja mamí ko arkate a jñiñi;
- b) Ko dyenje dorkejeme;
- c) Yo b'ejña ko o tsjaji na s'o'o;

- d) Ko ya nzhobi na jee;
- e) Ko dya dyenje pje ra ñoniji;
- f) Ko kara kja na nzumi ko mimi yeje b'edyi o jmuri te'e; ñe
- g) Ñe texe ko ra mama nu ngumi kja pjons'i te'e.

8.1.3 Jako ra dyis'i chjuu

Nuka i dyisi i chjuu ke ne ra kichi nu B'epjijnu soo ra kjaji yeje b'epji, mbe jentjo mo dya kjaa tee ko teb'e nza kja mamĩ ko pezhe 8.1.3.1 ñeje 8.1.3.2.

8.1.3.1 Juns'i chju'u nu internet

Nu tee ko ori ra pjons'iji nesta ke ra ma jñuns'i in chju'u kja ne B'épji a Ts'ib'ondo, (<https://strabajo.edomex.gob.mx/>), ra mats'iji nu ra junsiji k'e chju'u kja ne ngub'epji, ra tuns'i yo jeb'i ñe xiskuama ko nesta nza kja mama yo tjurijnu ñe a kjanu ra jñunspĩ in chju'u kja ne t'ezi jango mama ke ra pjons'iji.

Nu ko tsjaji na joo dya ra kobraji mbe dya mamiji ko ya kichi maxi iyo.

8.1.3.2 Nu ka ra moji

Texe yo te'e b'ejña ko dya tonjo nza kja mama a kjaba so'o ra juns'iji in chju'u jentjo mo nesta kjo pjons'iji (Oficinas Regionales de Empleo ORE's) ngekua ra unĩ mbos'i k'o dya ra ts'ontr'i je ra dya n'ets'e kja ra paje k'e chju'u nza kja mama nu tjurijnu.

8.1.4 Ke xiskuama k'o ra juns'i

- a) Skuama k'a rge orí ñe ja ra nu'u ja ngekua i b'ib'i;
- b) Na jeb'i ka mami ke na kjuana i mama nza kja dyis'i nu jña 8.1.1.2, ñeje ne jña (g);
- c) Na jeb'i ka mamí ke ra kja b'epji ka o jñiñi; ñeje
- d) Texe ko ra mama k'e jmute nu ngumí kja pjons'i te'e jango rga kja'a.

8.1.5 Jango rga juns'i k o te era pjons'iji

Nu ngumpjoxte ra jmut'i yo ndixu k'e tr'unri jango ga juns'iji in chju'u jango ga mama yo tjur'i 92 nu jña XIV, nu ts'ijña p) mu mama k'o na kjuana nu jango jana saja ra mbaraji texe k'a kja'a nu Ts'ib'onro ñe yo jñiñi; k'e jña'a ñe jango rga juajniñi ñe ra jmutiji yo kisi in chju'u ne ra mb'os'iji nu arkate a Ts'ib'onro ne k'o mama jña'a k'o ra mamaji ne b'epji xo ra mandaji kja ne ngumí ka Kjaji Pjoxte.

8.1.6 K'o ra mbes'i yo tee yo ra mbons'iji ko dya dyenje b'épji yo tee

Ko tee ra mbos'iji sóo ra:

- a) Mbara nu b'epji tee ko pepji ra uniji nu chopji kí ra pjons'i nza kja mama nu xiskuamajnu;
- b) Ra pgori in chju'u yo te'e ko ra pjons'iji;
- c) Ra zopjiji na jo'o, ra chjetrji jango ga mamaji nu dya so'o re sad'i na nte'e;
- d) Ra juns'i tjuu kja ne xiskuama mbara jyod'iji b'épji mbara choti naja;
- e) Ra pjons'iji ra chot'i na b'épji x ora mama nu ko jmuu ko b'épji ra uní b'épjiyo; ngeje ko jmuu ko o mama ke na joo;
- f) Ra pjons'iji ra kjaji texe o jeb'i mbara chot'i na b'épji na joo;

g) Texe ko ra mama k'e jmute nu ngumĩ kja pjons'i te'e jango rga kja'a.

8.1.7 K'o ra tsja'a yo nrixu k'o ra mbos'iji

Nuko tee ra mbos'i nesta ra kjaji ko mama a kjabá:

- a) Ra mama texe ko nesta mbe ko na kjuana nza kja ko dyenje chopji;
- b) Ri xorĩ nza kjaa mama ko ra kjakĩ na joo nza kjaa nu ko tee ra kjaji;
- c) Ra pepji ko b'epji kjaa in jñiñi ra nokiji ra mama ja mimiji na joo;
- d) Mba ra nu B'epji tee ko tonjo na nojo ra kjaji yo ts'ib'épji k'o ja ga mama tsja'a in nte'e ñe yo ts'ixorĩ k'e mama ja go tsja'a ne b'épji jango ra soji;
- e) Ra mamĩ nu Numpjoxte ko chuniji yeje o jñii pjenda chuniji mo ngeje ko pjons'iji a jñiñi o a B'ondo ko chuniji chopji;

f) Ri xorĩ nza kjaa mama ko ra kjakĩ na joo nza kjaa nu ko tee ra kjaji, xo mo nee ra yepe ra pjons'iji nu b'epjijnu nu ko ra nokĩ ko te'e;

g) Ri xorĩ nza kjaa mama ko ra kjakĩ na joo nza kjaa nu ko tee ra kjaji, xo mo nee ra yepe ra pjons'iji nu b'epjijnu nu ko ra nokĩ ko te'e;

h) Ra chuniji nu jéb'i ke nee ra kemetjo kja ne b'epjijnu xo ra usa na joo ko merio;

i) Ra mama ke na kjuana ko mama nu ko Pjoxte, xo mo ra pjons'iji na d'año pjenda pjons'iji ko tee o jñiñi o tajñiñi;

j) Texe ko ra mama nu ngumpjoxte.

8.1.8 K'o dya xi ra so'o rge mbos'iji yo ndixu

a) Dya ra kjaa nza kja mama nu tjurĩ nu jñaa nu pezhe 8.1.7 nu tjurĩba nu b'epjijnu;

b) Ma dya na jo'o nge tsjapĩ k'a skuama ñe ra pjons'i na politiko xo ko ngextjo ne ra ngeje jmurte ñe ko arkate;

- c) Mo dya ra matse tuu ko ra pjonsiji xo dya o mami;
- d) Dya ra maa pjongi ko merio mo o mamiji;
- e) Texe ko ra mama nu ngumpjoxte.

8.1.9 Ma ra wench'iji yo tee

8.1.9.1 Dyakja ra uniji k'a na nrajme

a) Mo dya ra maa ka jizhiji jara tsjaji ko tee ko pjons'iji, ra mamaji ko pjoxte ko xi ra unitjo ko nesta maxi iyo;

b) Ma ra yepeji k'o ri uniji tee ko tonjo na nojo ñe Te'e a B'ondo ko tonjo na nojo ma ga kja dyakja ra uniji k'e mbos'i asta ma ra jokiji k'e skuama; ñe

c) Texe ko mama k'a munro arkate nu ko jmute nu ngumi kja pjons'i te'e.

Nu ko mite ngeje ke soo ra mama mo dyapje ra chuni nu tee ya o pjongiji.

8.1.9.2 Dya kja ra uniji nu pjons'i

Ra pjongi na tee mo ra tsjaa a kjabá:

- a) Ma ra mama dyabe b'echijne ngek'ua ra ngich'i nu kja mbos'i;
- b) Ma ra mbedye ra ma mimi na n'año jñiñi a tji'i a Ts'ib'ondo;
- c) Mo dya xi ra ne'e;
- d) Mo ra ndu'u nu te'e ko pjons'iji;
- e) Mo ra uní d'año tee nu ko pjons'iji;

- f) Mo dya ra maa tuu ko ra uniji ñe mo o matiji a kjanu;
- g) Mo ra choti na b'épji;
- h) Mo o tsjaa chuu xo nee ra koti kja b'ib'i k otee na s'oo, xo nza kja mama nu ko arkate ko jyoki chuu;
- i) Ma dya na jo'o nge tsjapi k'a skuama ñe ra pjons'i na politiko, mo pjons'i na tee ra ngeje arakte, xo mo angetse ra nee ra tsjaa politko ma ra sejë a jmurte;
- j) Mo ya unije yeje pjons'i nutee nu ko Pjons'iji a Tab'ondo, ts'ib'ondo xo o jñiñi dya xi so'o ra yepe ra chuniji;
- k) Mo dya ra maa ka b'epji in jñiñi nza kja mama nu tee in jñiñi, mbara kjaji na joo ko tee, mo dya ra ma'a mo mamĩ nu mbos'ite; ñej
- l) Texe ko mamĩ nu arakate.

Nu ko mite ngeje ke soo ra mama mo dyapje ra chuni nu tee ya o pjongiji.

8.1.9.3 k'o ra tsja'a k'a pjons'iji

- a) Ra pjoxante ma ra matr'iji k'a yo ts'ib'épji k'o ja ga mama tsja'a in nte'e ñe yo ts'ixori; ñeje
- b) Texe ko mama k'a munro arkate nu ko jmute nu ngumi kja pjons'i te'e.

8.2 Ma dyakja ra mbos'i yo ndixu

Ma ra jongiji ya kjuari ñe dya xi na nesta nu te'e ko pjons'i nza kja mama yo tjuri nu xiskuamajnu, xo ra kjaji b'epji nuko mamĩ nu ngumpjoxte ko ra jyandaji ko ri pjiritse na b'epji ñeje ri kjaji na joo.

9. K'o ra pjoxte

9.1 K'a ra mama jango ga kja'a k'o pjoxte

K'a munro arkate ngek'a ra jñanra jango rga pépjiji ñe ra mama jeko ne jyod'i, o tsja'a nza kja mama ye tjurijnu.

9.2 Ka ra pépji

K'a ra munro arkate nu pjos'i Nu B'épji ñeje ra kjaji najoo, nuka Jyod'i Nu b'epji a Ts'ib'ondo, ngeje nu ngumb'épji ko ra tsjaa ra tsjaji na joo nu b'épjiinu.

9.3 Munro arkate k'a us'i chju'u ñe tépi

9.3.1 Munro

K'a munro arkate ko chju'u komite ngeje yo:

- a) Na arkate, k'a ra mbezhi mbépjji nu ra mbos'iji yo nte'e ngeje nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo;
- b) Na mbépjitrjo, k'a mbezhi nragxinuji kja nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo;

c) Jñii mbépjitrjo, k'o ra ngeje:

- a. Na te'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro merio;
- b. Na te'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro ko nu ko mimiji na joo ko tee;
- c. Na te'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro k'a nu'u jango ga pes'i mbara mimi na joo ko tee;

d) Na nte'e k'a rge ñ'eje kja Arkate munro k'a un'i kjo pépji na jo'o, k'a ngeje k'a na nte'e k'i b'ib'i a mbo'o nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo; ñeje

e) Na nte'e k'a rge ñ'eje kja yo nte'e ra nuu ko kjaji na joo nu ka Sekretaria nu B'epji a Ts'ib'ondo a B'ondo;

f) K'a t'ama ñe mama jango rga s'od'i nu merio nu kja Arkate munro k'o pjos'i yo nte'e kja ts'ib'onro nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo; ñeje

g) Na tee ko tepi ko kara in jñiñi, xo na ngumpjoxte xo na Tangunxori a Ts'ib'ondo.

Nziga na nte'e ra jñuns'i in mbaxante na ra jñuns'iji a mbo'o kja Arkate munro ra nēnbēji in chju'u.

K'o ri b'ib'i nu kja munro ra nririji ñe ra juajniji pero k'a rge ñ'eje kja arkate munro ko pépjiji, nu Ts'ib'ondo a B'ondo ngextrjo ka ra k'a ra ña'a.

K'o ri b'ib'i nu kja munro ra nririji ñe ra juajniji pero k'a rge ñ'eje kja arkate. Ka ra tsja'a k'a munro ngek'o ra mama texeji ma ra paraji nre'e, k'a arkate munro ngek'a me ra juanik'a.

Nu komite so ora jmuriji jñii paa mo ra nee a kjanu, xo so ora jmuriji mo kjaa na chuu.

K'a mbépjitrjo ra unī mapji k'o mama k'a arkate, jñinpa a ante k'e ra chjeji para zoji d'a pa'a, ñe mo ra nesta ra ñuji, ra mapji dyote nziyo 24 a ante ke ra pepji.

Ante k'e ra mamaji ja ye nte'e yo b'ib'i kja munro, so'o ra mbitaji, ra jmuriji ye nte'e yo pébi nu arkate xopite o nte'e yo ne ñante kja jñiñi ma ne jyod'i k'a ra ñaji ñe ra mbaraji ngek'ua ra tsjaji nu jo'o yo b'epji ra b'ib'i nu arkate nu secretario Nu b'épji a Ts'ib'ondo o yo te'e kjo pjons'iji texeyo.

Ra yas'i na skuama nrexe k'o kjaji ñe k'e munro nu jango ra dyopjiji nrexe k'o o mamaji, ñe k'o kja ra mamaji, ra dyexe nrese k'e nte'e k'o b'ib'i nu k'a munro.

9.3.2 Ra xosiji

Ngeje nu komite soo ra mamī:

a) Ra mamaji ja ra mbos'iji k'a tee k'a o dyis'i in chju'u ñe ra mamaji kjo ngek'o so ra uniji k'o dya kaja nrexe k'o uniji. K'o ra jyeziji ra ngichi ga kjatr'k'ua ngek'o dya ri kaja nrexe k'o ri otiji mbara ngichi na ra mbos'iji jero ne jyod'i na ra mbos'iji mbara dya ra b'ezhiji k'o ra ziji. Ngeje k'a arkate munro k'a ra mama k'o ra uniji pjozte k'a ndixu k'a dya kaja nrexe in siyens'e;

b) Ra xipji kjo kja ra ngichi k'o d'adyo tee k'o ne'e ra mbons'iji k'o ra sopiji k'o dyakja ra mbons'iji ma rga mbóri k'a mbons'i;

c) Ra mamaji jama ra ne'e ra potr'peji yo tjurí jango rge pépjiji ngek'ua ra jogí na jo'o k'a b'épji ñe ra ñ'ets'e k'o kjaji ñe k'a b'épji;

d) Ra mamaji ñe ra nuji jango rga kja'a ma ra mapji so jñuns'i baleji jmuriji ñe ra dyëtrëji na jo'o k'e skuama;

e) Ra pjongí ñe ra potpi yo jña'a ko kuat'i kja nu xiskuamajnu;

f) Ra dyis'i na te'e ko ra ngeje nu te'e ko ra pjorí ra tsjaji na jo'o kja in jñiñi a kjanu ra kjaji nza kja mami nu b'epjijnu;

g) Ra dyis'i n atee ko ngeje ko pépji ka Tangunxorí mbara ngeje ko jmuriji ko nu komite;

h) Ra pojti ñe ra pjongüji nu jña'a ko nesta ra kjaji;

i) Ra matí ko tee mbar a nuji ko na joo ko kjaji xo a kjanu ra pjonsiji ko tee b'ib'iba nza kja mami nu Jeb'ijnu;

j) Ra manji ke na joo textjo ko manji mo ra jmuriji ko tee mbar a kjaji n ajo nu pjoztejnu;

k) Ra manji ke na joo ko merio no ra uniji ko tee ra mbos'iji nza kja mama nu Sekretaria ko pjorí merio ga kjanu ra kjaji nza kja mami nu xiskuamajnu, ñeje nza kja mama nu jñajnu; ñeje

l) K'o texe b'ib'i nu n'año jña'a ko mami nu Ngumbépijnu.

10. Jango rga tsja'a

10.1 Jango rga pepji nu pjozte

a) Nu Arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo ñeje Nu Ngumpjoxte kja B'epji ra pjongi nu pjozte ñeje mbe jentjo mo ya kja'a te'e ko teb'e ñe ko ya bentjo, xo mo dya ra kjogí ko merio ko kjaa, texe te'e ko neji ra chuniji;

b) Yo tee ra ma jñuns'i in chjuji nza kja mama nu jña 8.1.3 k'e pjos'i ye tee jango ra mimi nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo, jango ra ngana nrexe k'e skuama k'o oriji o ra mamaji. Ra tsjaji na jeb'i ko ya o jyok i nu jeb'i ko nesta, xo na jeb'i ke ya nguari o jyoki;

c) Nu ngupjoxte ne pjons'i jango rga ngara na jo'o ñe tee, ra nu'u k'e skuama k'o ra uní ye ndixu ra ja'a ñe ngeje nrexe k'o pjiriji ma ga mapjiji ra kichi nu b'épjiinu;

d) K'a munro ra mama ko pjons'i tee naja jéb'i kjo ngek'o ra truní pjozte nza kja mama nu tjurijnu xo nu Jéb'ijnu ko yepe ra chuniji kjo pjenda uniji nu b'épjiinu;

e) K'a munro arkate k'a nu'u kjo pepji ngek'a ra jizhi k'o ngek'o o ngich'i kja pjozte ñe ra ngos'i yo tee yo o ngich'i kja pjozte;

f) Nu tee ko pepji mo ra jizhiji ja ba ra tsja'a , k'a munro arkate k'a nu'u jango gua pepjiji ngek'ua ra jizhi jango rga pepjiji ra mbo'o, jango ga juajniji ñe jeko b'ezhiji ngek'ua ra ngichiji nu kja mbos'i nza kja mamí nu ko ngumpjoxteyo;

g) Nu ngumpjoxte ra mamí ja ra chuniji, ñe ja ngekua ra chiniji xo ra mamí nu paa ra chunijiko;

h) Nuko tee ra pjons'iji ñeje nee ra kichi nu b'épjiinu nza kja mamí nu pezhejiinu; sóo ra chuní nu jéb'i ka ne Ngumbépiinu, ñeje ra maa kja ne Ngumpjoxte ko ra chuní nu ko nee ra uniji mbara kjaji na joo;

i) Nuko tee ko ra chunī ko pjenda ra unīji yo b'ejña kja ra unīji ñeje yo pa'a ko mamaji ra unīji textjo nza kja mamī ko ngumpjoxte ko nee ra kichiji tee;

j) Nu ja ba ra unīji yo merio ne pje ma pa'a ra chunīji nu chopji jentjo ra mama nu ngumpjoxte ko kjaji nu b'epijnu, ra soo ra kichi na d'año te'e ko ya mi teb'e ya mi juns'i o chjuu mbar a kichiji, xo ra nuu un Ngumpjoxte ñeje ra mamī ke na joo ra kichi na da'ño tee;

10.2 Ma ra potī yo tee ko o kichi

Ma ra pjongiji n atee nza kja mama nu xiskuamajnu ngejenu munro arkate ngekua ra potr'pī yo chju'u nu jango ra jñasb'e in chju'u yo tee yo teb'etrjo k'a nre'e nu mbos'i ñe jñuns'i nzi na tee k'u dya pes'i nu mbos'i xo mo yo te'e ya o jyuns'iji o chjuu ñe ya mamiji na joo ra kichi nza kja mamī nu ngumpjoxte.

K'a arkate mama k'a pepji ra xipji k'a munro nte'e k'o a potr'piji. Ra unīji na pjoxte nreze ma ra ngichiji nu kja mbos'i, jango ga mindya k'a merio xo mo kjajtjo kjo pjenda chunīji.

11. Nu jango ga mama yo munro

Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo ñe ko te'e ko pjos'iji so'o ra kaxante k'o mamaji ma jmuriji ngek'ua ra tsjaji k'o mama k'a munro k'a pjons'i na nrixu nza kja mama nu xiskuamajnu.

Ra so'o ra dyedyi yo b'epji k'o yo pepji kja jñiñi ngek'ua ra pjos'iji ra pepjiji nu ra unīji mbos'i, nzi ga kja'a k'o mama jango s'od'iji merio ñe ye t'angunxorī ne k'o n'año nzumī, ngekua ra dyērēji na jo'o ye skuama k'o nu mbos'i ye nte'e yo pjos'iji ñe ra jmuriji yo nte'e mbara jichi jeko ra tsjabi kja jñiñi.

12. Jango rga ngichiji yo nte'e

Ma ra pepjiji ñe jango rga pjepjiji nu kja mbons'i teb'oji k'a munro k'o me yo nte'e k'o nreri menzumĩ nu kja munro arkate, xo nza kja ngeje nu komite in jñiñi.

13. Jango rga mama

13.1 K'o d'año jango ra mama

Ra mama ja ba ra pepjiji nu b'epjijnu jango ga kja nu mbos'i jango ga mama nu tjurĩ jmu'u ñe jango rga ma mama k'a munro nte'e nu Ts'ib'ondo a B'ondo.

K'e jña'a o tjurijnu je ra mbedye kja t'askuama nu ña'a k'a arkate "Gaseta nu arkate" k'e kja jeb'i k'i chju'u Web Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo, jango ga mama k'e jña'a k'o kis'i kja ts'ijña dyech'a jñincho 18 nu tjurijnu, texe k'e xiskuama k'o rga jyod'iji mbara ra mamaji k'o kjaja nu pjons'i o nte'e, ra mama a kjaba:

“NUJNA B'ÉPJIJNU DYAK'O IN TSJAJA, DYA PESK'O RA NU'U YO JMURĪ TE'E. DYA SO'O RA USAJI N'AÑO B'EPJI NU JANGO DYA PJOS'ĪJI NTE'E K'A DYARGA JO'O RGA PEPJI NUBA B'OS'ĪRE RA WENCHIJI ÑE RA MATR'ĪJI KJA ARKATE JANGO GA MAMA K'A TJURĪ JMU'U”

13.2 Matr'i nte'e

Nu matr'i nte'e ra kjaji Nu arkate a Tsib'ondo mba ko tee ko ya dyis'i tee, nu jeb'ijnu ko ra dyisi chjuu ko dadyo te era kjaji mo dya kja'a tee ko teb'e ra kichi xo mo ya kja merio un kjedya. Xo mo nee ra kichi na b'epji ko mati Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo.

14. Jango rga ñ'etse

Nu munro Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo ra ngaja k'a xiskuama nu kis'i in chju'u yo ra mbos'iji jango ga mama ko kis'i kja nu tjurĩ nza kja

mama jango ga pepjiji ne jango rga mbaraji k'o tsja'a a Ts'ib'onro ñe yo o jñiñi, xo ra pjori dya ra nuji in chju'u yo te'e.

15. T'epi

Nu munro pjos'i tee ra nu'u nu b'epji mbons'i, jango ga mama k'e jña'a k'o tsja'a ngekua ra mama k'a munro nrexe k'a ja'a ma ra jmuriji.

16. Jango ra tsjaji nguenrra

16.1 Jango rga tsjaji nguenrra a tji'i

So'o ra tsjaji ngenrra zo ri ngextjo natjo na kje'e (nu ko pjenda kjaji, ko na joo pepji ñe ko pjongiji n ajoo) k'a ra nu'u k'i CIEPS k'a ra jokí na jo'o ra tsjaji ra b'epji k'o mbons'i, nza kja mamí nu tjurí ñeje texe ko mamí nu jñaajnu.

16.2 Kjapiji nguenra k'o a pjongiji

K'a munro Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo k'a pjos'iji tee ra mama ja ga kja'a k'a a pe gi ñe k'o nte'e k'o pjos'iji tsjema tsjema k'o kja munro, nza kja mama nu jeb'ijnu xo nza kja mamiji nu ko B'epijnu.

17. Nu'u, janga kja k'a ra tsja'a ñe ko taka

Nu nu'u, ja ga kja'a k'a ra tsja'a ñe janra k'o uniji mbons'i, ra mimi k'a Organo nojo k'i ra nu'u a Ts'ib'onro a B'ondo , k'a arkate munro nu sekretaria k'a ne ñeje a ts'ib'onro a B'ondo ñe k'a nu'u kjo pepjiji ñe jmutí Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo, yo nre'e a mbo'o na munro nu pjons'iji yo tee.

18. Mapji ñe mama k'o dya jo'o kjak'iji

K'o dya neji, mamaji k'a dya ga joo k'o tsja'a, nu uniji pjoxte ñe jango ga uniji ye pjoxte, so'o ra nu'u k'e nte'e k'o uniji pjoxte o k'e nte'e kjo jñiñi, ga kja:

- a) **Ra dyopjiji k'o neji:** Nu jana katr'b'aji jeb'i k'a pjos'i nzhixi Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo, b'ib'iyo kja ne Rafael M. Hidalgo 301 Oriente, tercer piso, Jñiñi Cuauhtémoc, pezhe 50130, a Zumi, Ts'ib'ondo a B'ondo.
- b) **Kja ña'a na je'e:** Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo kja pezhe 722 2 76 09 00, ext. 74774 ñe kja nengumi k'a arkate Ts'ib'ondo (CATGEM), nu jango dya ra ts'ontr'i 800 696 96 96 a mbo'o nu Tab'ondojnu ñe a nre 070 a Zumi ñe kja d'año yo jñiñijnu.
- c) **Kja dyopjiji t'ezi:** K'o b'ib'i kja ne www.secogem.gob.mx/SAM
- d) **Mo ri Mats'e:** K'a munro mbo'o Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo, b'ib'iyo kja ne Rafael M. Hidalgo 301 Oriente, tercer piso, Jñiñi Cuauhtémoc, pezhe 50130, a Zumi, Ts'ib'ondo a B'ondo.
- e) **So'o ri mapji ka jña'a ko kjaba pedye:** Nuka soo ri xipji dya joo "Denuncia Edomex", nu ko kara pjozte kja ne Kontraloria nu Arkate a Ts'ib'ondo a B'ondo.
- f) **Mo ri Mats'e:** K'a munro mbo'o Nu Sekretaria nu B'épji a Ts'ib'ondo, b'ib'iyo kja ne Avenida Primero de mayo 1731, Zona Industrial, Pezhe Postal 50071 a Zumi, Ts'ib'ondo a B'ondo.

K'O E JÑA'A K'O B'EZHI

NAJA. Jizhiji nu xiskuama ja rga pepjiji kja in t'axiskuama nu arkate "Gaseta yo Arkate".

YEJE. Ye jñaya ra tsjajiya k'a na yeje na pa'a ma ra jizhiji nu kja in taxiskuama "Gaseta yo Arkate" ñe ra mintr'inu ma dyak'o ra potr'piji nu jango ra uniji pjozte ñeje ra b'epjijnu textjo nu kjee jentjo mo ya ra nguarĩ nu b'epjinu.

JÑII. Nu ko ra chuniji , ra kjaji mo ra kjaa na punkji merio ko pes'i ko arkate a B'ondo.

GOBIERNO DEL
ESTADO DE
MÉXICO

ESTADO DE
MÉXICO
¡El poder de servir!

TRABAJO
SECRETARÍA DEL TRABAJO

NZIYO. Nu Komite ra dyis'i nu dyech'a ts'ich'a paa mo ya o pjongiji nu xiskuamajnu, pojtiji, ko dya nee nza kja mamĩ nu xiskuajmajnu.

TS'ICH'A. Nu ko jeb'i ko o kjaji, xo ko d'año b'epji ko kjaji ko B'epjijnu kjo pjozte 15 paa mo ya o kichi, ra kjatjoji, xo mo ra nguariji nuko ñeje nza kja mamĩ ko tjurijnu.

ÑANTO. Texe ko dya janda nu tjurijnu, ra pepjiji nu jmurite xo ra mamiji ko na jotjo maxi iyo nza kja mamĩ nu b'epjijnu.

YENCHJO. Nuko jña a ko ya o kjobi dya xi ra mama pje ra kjaji ngejeyo ko soo ra tsjaji nguenda.

A Jñiñi Zumi Lerdo, nrajñiñi, Ts'ib'onro k'a 31 pa'a, nu zana naja nu kjé'é 2024.

XOMPITE NORBERTO MORALES POBLETE, NU TAJMU A XOÑI NU PJOXTE NU SEKRETARIA NU B'ÉPJI A TS'IB'ONDO A B'ONDO.-(YAXI).

“Nujna b'os'ite dyak'o in tsjaja, dya pesk'o ra nu'u yo jmurĩ te'e. Dya so'o ra usaji n'año b'epji nu jango dya pjos'iji nte'e k'a dyarga jo'o rga pepji nuba b'os'ire ra wenchiji ñe ra matr'iji kja arkate jango ga mama k'a tjurĩ jmu'u”